JUSTICIA
EUROPEAN RIGHTS NETWORK

SEZNANITE SE S PRAVICAMI IZ DIREKTIVE O PRAVICAH ŽRTEV

MARIA McDONALD BL

MREŽO **JUSTICIA** EUROPEAN RIGHTS NETWORK KOORDINIRA
IRSKI SVET ZA DRŽAVLJANSKE SVOBOŠČINE (IRISH COUNCIL FOR CIVIL LIBERTIES) **WWW.ICCL.IE**

Irish Council for Civil Liberties

OBJAVA TE PUBLIKACIJE SE FINANCIRA IZ PROGRAMA EVROPSKE UNIJE »KAZENSKO PRAVOSODJE«. ZA VSEBINO TE PUBLIKACIJE V CELOTI PREVZEMA ODGOVORNOST JUSTICIA EUROPEAN RIGHTS NETWORK IN NA NOBEN NAČIN NE ODRAŽA MNENJA EVROPSKE KOMISIJE.

9 – 13 BLACKHALL PLACE
DUBLIN 7
IRSKA

TEL. +353 1 799 4504
FAKS +353 1 799 4512
E-POŠTA INFO@EUJUSTICIA.NET

WWW.EUJUSTICIA.NET

VSEBINA

1	Ključne besede	4
2	Splošne informacije	12
3	Kako se sprejemajo direktive EU?	13
4	Ozadje direktive o pravicah žrtev	16
5	Vodnik po direktivi o pravicah žrtev	18
6	Pravice v direktivi o pravicah žrtev	21
	A Pravica do informacij od prvega stika s pristojnim organom	21
	B Vaše pravice ob prijavi	22
	C Pravica do prejema informacij o vaši zadevi	24
	D Vaše pravice med kazenskimi preiskavami in kazenskim postopkom	25
	E Storitve za podporo žrtvam	27
	F Pravica do zaščite	28
	G Posebni zaščitni ukrepi	29
	H Otroci žrtve	31
	I Druga vprašanja	32
7	Uporabni stiki	33

1 KLJUČNE BESEDE

SPREJETJE
Ko direktiva postane zakon.

PRILOGA
Priloga h glavnemu dokumentu.

PRITOŽBA
Pritožba pred višjim sodiščem zoper odločitev nižjega sodišča.

PRITOŽBENO SODIŠČE
Višje sodišče, pri katerem se lahko vloži pritožba zoper odločitev nižjega sodišča.

ZADEVA
Pravni spor med dvema strankama (posameznikoma ali organizacijama), ki se razrešuje pred sodiščem ali v kakšnem drugem sodnem postopku.

OTROK
Oseba, mlajša od 18. let.

SKUPNO STALIŠČE
Oris pristopa Evropske unije do posebnih tem ali določenih vprašanj geografskega značaja. Države članice morajo svoje nacionalne politike spremeniti tako, da odražajo skupna stališča.

PRISTOJNI ORGAN
Pristojni organ je organizacija, pri kateri žrtev najprej vloži kazensko ovadbo. Najpogosteje je ta organ policija.

SPRAVA
Postopek sprejemanja končne odločitve, ki se začne, če Svet Evropske unije ne odobri vseh sprememb, ki jih je sprejel Evropski parlament. Njen namen je oblikovati skupno besedilo ali doseči sporazum glede sprememb, ki jih lahko nato sprejmeta Svet in Parlament. Glejte tudi »Svet Evropske unije« in »Evropski parlament«.

KONZULARNI ORGANI
Uradniki, imenovani s strani vlade, ki bivajo in delajo v tuji državi ter predstavljajo lastno državo in svojim sodržavljanom zagotavljajo pomoč v tej tuji državi.

SVET EVROPSKE UNIJE
Institucija Evropske unije, kjer zasedajo predstavniki vlad držav članic, tj. ministri posameznih držav članic, odgovorni za zadevno področje. Skupaj z Evropskim parlamentom je Svet ključni organ odločanja v zakonodajnem postopku. Glejte tudi »Država članica« in »Evropski parlament«.

SODIŠČE EVROPSKE UNIJE
Sodišče je pristojno za reševanje sporov med državami članicami Evropske unije in institucijami Evropske unije. Nanj se lahko obrnejo tudi posamezniki, podjetja ali organizacije, če menijo, da je določena institucija Evropske unije kršila njihove pravice. Sodišče zagotavlja enako razlaganje prava EU v vseh državah članicah Evropske unije. Glejte tudi »Država članica«.

ZLOČIN
Zločin je ravnanje, ki ga kazensko pravo prepoveduje.

KAZNIVO DEJANJE
Ravnanje ali opustitev dejanja, ki ga določa nacionalno kazensko pravo, njegova kršitev pa lahko vodi v obsodbo.

KAZENSKO PROCESNO PRAVO
Zakon, ki ureja kazensko zadevo od začetka preiskave do konca sodnega postopka.

KAZENSKI POSTOPEK
Pravni postopek zaradi suma storitve kaznivega dejanja.

ČEZMEJNA KRIMINALITETA
Če je zločin storjen v več kot eni državi ali če je zločin storjen v eni državi, vendar obtoženec ali osumljenec zapusti zadevno državo, ali če vpliv kaznivega dejanja presega meje države, v kateri je bilo kaznivo dejanje storjeno. Glejte tudi »Kaznivo dejanje«.

DIREKTIVA
Zakon Evropske unije, ki je zavezujoč za vse države članice. Direktiva lahko državljanom Evropske unije podeli pravice, ki jih lahko uveljavljajo pred sodišči držav članic EU. Evropska komisija lahko proti državi članici EU zaradi neizvajanja direktive uvede postopek za ugotavljanje kršitev. Glejte tudi »Postopek za ugotavljanje kršitev«, »Država članica« in »Evropska komisija«.

NOTRANJE PRAVO
Notranje pravo države.

STROŠKI
Stroški, ki jih utrpi žrtev zaradi svoje vpletenosti v kazenski postopek, kot so potni stroški in minimalno dnevno nadomestilo za izgubo dohodka. To ne vključuje žrtvinih sodnih stroškov.

EVROPSKA KOMISIJA
Organ Evropske unije, ki zastopa interese Evropske unije. Evropskemu parlamentu in Svetu predlaga sprejem nove zakonodaje ter zagotavlja pravilno uporabo zakonodaje EU v državah članicah.

EVROPSKI PARLAMENT
Parlament Evropske unije. Pri izvajanju svoje zakonodajne funkcije sodeluje s Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo.

DRUŽINSKI ČLANI

Družinski član pomeni:

i. moža ali ženo žrtve;
ii. osebo, ki je z žrtvijo v stalnem intimnem razmerju v skupnem gospodinjstvu na trdni in trajni podlagi;
iii. sorodnike v ravni vrsti;
iv. brate in sestre žrtve;
v. otroke žrtve.

OKVIRNI SKLEP

Smernice Evropske unije za države članice. Okvirni sklepi državljanom Evropske unije ne podeljujejo pravic in se uporabljajo samo v določenih zadevah kazenskega pravosodja v Evropski uniji. Evropska komisija lahko proti državi članici zaradi neizvajanja okvirnega sklepa uvede postopek za ugotavljanje kršitev. Glejte tudi »Evropska komisija«, »Postopek za ugotavljanje kršitev« in »Država članica«.

NASILJE NA PODLAGI SPOLA

Pomeni nasilje nad osebo zaradi njenega spola, spolne identitete ali spolnega izražanja. Gre za obliko diskriminacije in vključuje spolno nasilje, nadlegovanje, posilstvo, spolni napad, trgovino z ljudmi, suženjstvo in druge oblike škodljivega ravnanja, kot so prisilne poroke in t.i. kazniva dejanja, storjena iz časti.

IZVAJANJE

Začetek veljavnosti zakona.

INDIVIDUALNA OCENA

Žrtve se v okviru direktive individualno oceni, da bi ugotovili njihove posebne potrebe po zaščiti.

POSTOPEK ZA UGOTAVLJANJE KRŠITEV

Pravni postopek, ki ga lahko Evropska komisija sproži proti državi članici, če ta po mnenju Komisije ne izpolnjuje svojih obveznosti v okviru zakonodaje Evropske unije. Glejte tudi »Država članica« in »Evropska komisija«.

SODNI ORGAN
S strani države imenovan pravni organ, ki razlaga in uporablja zakonodajo tako, da je pravno zavezujoča.

PRAVNA POMOČ
Zagotovitev odvetnika, ki ga financira država, žrtvi, ki ni zmožna plačati pravne pomoči.

ZAKONODAJA
Zakon, ki ga izglasuje nacionalni parlament.

ZAKONODAJNI PREDLOG
Prvi osnutek zakonodaje, o katerem institucije Evropske unije glasujejo in ga spreminjajo. Ko je zakonodajni predlog sprejet v postopku odločanja rednega zakonodajnega postopka, postane direktiva. Glejte tudi »Redni zakonodajni postopek« in »Direktiva«.

POSLANCI EVROPSKEGA PARLAMENTA
Poslanci Evropskega parlamenta so neposredno izvoljeni predstavniki držav članic Evropske unije. Glejte tudi »Država članica«.

DRŽAVA ČLANICA
Država, ki je članica Evropske unije.

URADNI LIST EVROPSKE UNIJE
Izhaja vsak delovni dan v vseh uradnih jezikih Evropske unije. Države članice seznanja z novo objavljeno zakonodajo Evropske unije, informacijami Evropske unije in objavami. Direktiva ni zavezujoča, dokler ni objavljena v Uradnem listu Evropske unije. Glejte tudi »Direktiva« in »Država članica«.

REDNI ZAKONODAJNI POSTOPEK
Glavni zakonodajni postopek v postopku odločanja v Evropski uniji. Nanaša se na postopek, v katerem direktivo obravnavajo posamezne institucije Evropske unije, o njej glasujejo, jo spreminjajo in jo sčasoma sprejmejo v zakonodajo. Glejte tudi »Direktiva«.

STORILEC
Oseba, ki je odgovorna za posledice, ki jih utrpi žrtev.

PLENARNO ZASEDANJE
Veliki mesečni sestanki Evropskega parlamenta, na katerih se srečajo vsi poslanci Evropskega parlamenta, odbori in politične skupine Parlamenta, da predstavijo rezultate dela v zvezi z zakonodajnimi predlogi. Poslanci Evropskega parlamenta razpravljajo o zakonodajnih predlogih in glasujejo o njihovih spremembah. Glejte tudi »Poslanci Evropskega parlamenta« in »Zakonodajni predlog«.

DOMNEVA NEDOLŽNOSTI
Pravno načelo, po katerem oseba velja za nedolžno, dokler se ji ne dokaže krivda.

UVODNE IZJAVE
Uvodne izjave na začetku direktive. Glejte tudi »Direktiva«.

STORITVE PORAVNALNE PRAVIČNOSTI
Postopek, v katerem žrtev in storilec ob posredovanju tretje neodvisne osebe prostovoljno soglašata, da se bosta dogovorila o razrešitvi zadev, ki izhajajo iz kazenskega dejanja. Vse storitve poravnalne pravičnosti ostanejo zaupne, razen če se obe stranki dogovorita drugače. Primeri storitev poravnalne pravičnosti so skupinska srečanja za družine, poravnalni naroki ter mediacija med žrtvijo in storilcem.

VLOGA ŽRTEV V KAZENSKEM POSTOPKU
Vloga žrtve v kazenskem postopku se med državami članicami razlikuje. Vloga žrtve je odvisna od nacionalne zakonodaje države članice in ali država članica:

a. določa, da je žrtev stranka v kazenskem postopku,
b. določa, da mora žrtev na podlagi pravne zahteve sodelovati v kazenskem postopku kot priča.

PREVOD
Dokument, ki je pretvorjen v drug jezik.

PRENOS
Ko države članice evropski zakonodajni akt prenesejo v notranje pravo njihove države. Glejte tudi »Država članica«.

MEDNARODNA POGODBA

Mednarodna pravna pogodba med dvema državama.

ŽRTEV

Oseba, ki je zaradi kaznivega dejanja utrpela telesno, duševno, čustveno škodo ali ekonomsko izgubo.

Kot žrtev se obravnava tudi družinski član osebe, ki je umrla za posledicami kaznivega dejanja, kot je umor, uboj ali vožnja pod vplivom alkohola.

Oseba se obravnava kot žrtev, ne glede na to, ali je bil storilec odkrit, kazensko preganjan ali obsojen. Odnos med žrtvijo in storilcem ne igra vloge pri ugotavljanju, ali je oseba žrtev.

STORITVE ZA PODPORO ŽRTVAM

Vse žrtve morajo imeti dostop do storitev za podporo žrtvam, ki so brezplačne, in sicer pred kazenskim postopkom, med njim in ustrezno obdobje po njem. Storitve lahko organizirajo javne
ali zasebne organizacije, ki lahko poslujejo na prostovoljni osnovi ali kot poslovni subjekt. Organizacije bodo te storitve zagotavljale tudi v primeru, če kazenski postopek ni bil sprožen. S tem se zagotovi dostop do storitev za podporo žrtvam tudi tistim žrtvam, ki se odločijo, da zločina ne bodo prijavile policiji.

V okviru storitev za podporo žrtvam se zagotavljajo informacije, nasveti in podpora v zvezi z njihovo vlogo v kazenskem postopku, če jo imajo, vključno s pripravo na udeležbo na sojenju. Prav tako bi se morali v okviru teh storitev zagotavljati nasveti in informacije o kakršnih koli zadevnih delujočih specialističnih storitvah za podporo, čustveni in psihološki podpori ter nasvetih o finančnih in drugih vprašanjih.

NASILJE V ODNOSU Z BLIŽNJIMI

Je nasilje osebe, ki je trenutni(-a) ali prejšnji(-a) soprog(-a) ali partner(-ica), družinski(-a) član(-ica) žrtve ali osebe, ki je živela ali živi v gospodinjstvu z žrtvijo. To vključuje vse vrste nasilja, vključno s fizičnim, psihološkim, spolnim ali ekonomskim nasiljem, ki lahko ima za posledico čustveno, telesno, duševno ali ekonomsko izgubo.

2 SPLOŠNE INFORMACIJE

Trenutno se pravice žrtev razlikujejo med posameznimi državami članicami. Pomembno je, da se te pravice poenotijo v celotni Evropski uniji, ne samo zaradi gibanja evropskih državljanov znotraj Evropske unije zaradi bivanja, dela, študija ali počitnic, temveč tudi zaradi povečanega obsega čezmejne kriminalitete med državami članicami. V okviru stockholmskega programa so bile Komisija in države članice zaprošene, naj preučijo, kako bi lahko izboljšali lastno zakonodajo na področju podpore in zaščite žrtev kaznivega dejanja. Odločili so, da je najboljši način za vzpostavitev minimalnih standardov za zaščito tovrstnih pravic niz korakov pri uvajanju »časovnega načrta iz Budimpešte«.

V tem programu je opisana *Direktiva 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ* (v nadaljevanju: »direktiva o pravicah žrtev«). V tem paketu so pojasnjene pravice, podpora in zaščita, do katerih je upravičena žrtev pred kazenskim postopkom, med njim in ustrezno obdobje po njem.

Ta knjižica je druga iz zbirke »Seznanite se s svojimi pravicami« s področja kazenskega pravosodja v EU, ki jo je izdala mreža **JUSTICIA**. **JUSTICIA** European Rights Network je vseevropska mreža, ki jo sestavlja 19 članskih organizacij s sedežem v 18 državah Evropske unije: Associazione Antigone Onlus (Italija), Association for the Defence of Human Rights in Romania – the Helsinki Committee, Bulgarian Helsinki Committee, Civil Rights Defenders (Švedska), Croatian Legal Centre, Estonian Human Rights Centre, Greek Helsinki Monitor, Helsinki Foundation for Human Rights (Poljska), Human Rights Monitoring Institute (Litva), Hungarian Helsinki Committee, Irish Council for Civil Liberties, KISA - Action for Equality, Support, Antiracism (Ciper), Latvian Centre for Human Rights, League of Human Rights (Češka), Ludwig Boltzmann Institute of Human Rights (Avstrija), Open Society Justice Initiative (Madžarska), Rights International Spain, Statewatch (ZK) in Mirovni inštitut (Slovenija).

Nadalje upoštevajte, da se navedbo v knjižici »v vaši državi članici« lahko razlaga kot »v državi članici, kjer je bil zločin storjen« ali »v državi članici, kjer prebivate« (glede na poglavje v knjižici).

3 KAKO SE SPREJEMAJO DIREKTIVE EU?

Direktiva je del evropske zakonodaje, ki določa zakonske obveznosti vseh držav članic EU. Direktiva je na začetku zakonodajni predlog ali predlog direktive, o katerem glasujejo in ga spreminjajo v postopku odločanja Evropske unije, imenovanem »Redni zakonodajni postopek«. V tem postopku se zakonodajni osnutek predloži v sprejem neposredno izvoljenemu Evropskemu parlamentu skupaj s Svetom Evropske unije (ki ga zastopajo vlade 28 držav članic EU). »Redni zakonodajni postopek« pomeni postopek, v katerem direktivo obravnavajo posamezne institucije Evropske unije, o njej glasujejo, jo spreminjajo in jo sčasoma sprejmejo v zakonodajo. Koraki tega postopka so predstavljeni spodaj:

1 PREDLOG

Zakonodajni predlog običajno predlaga Evropska komisija. To pogosto poteka po posvetovanju z različnimi strokovnjaki z zadevnega področja. Zakonodajo lahko predlaga tudi Evropski parlament, na področjih svobode, varnosti in pravosodja, pa lahko predlog zakonodaje predloži tudi Komisija ali četrtina držav članic. Predlog se objavi v Uradnem listu Evropske unije in se predloži Evropskemu parlamentu, Svetu Evropske unije in nacionalnim parlamentom.

2 PRVA OBRAVNAVA V PARLAMENTU

Ko se zakonodajni predlog predloži Evropskemu parlamentu, ta zavzame začetno stališče. Ta predlog se nato dodeli parlamentarnemu odboru za zadevno področje (npr. zadeva je bila v primeru Direktive o pravici do obveščenosti v kazenskem postopku dodeljena Odboru za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve).
Za pripravo osnutka poročila, namenjenega razpravi med političnimi skupinami v Parlamentu, se določi poročevalec. O direktivi se nato razpravlja na plenarnem zasedanju Evropskega parlamenta. Na plenarnih zasedanjih se srečajo vsi poslanci Evropskega parlamenta, odbori in politične skupine Parlamenta, da predstavijo rezultate dela na zakonodajnih predlogih. Poslanci Evropskega parlamenta razpravljajo o delu zakonodaje in glasujejo o njegovih spremembah. Na plenarnih zasedanjih zavzame Parlament stališče o zakonodajnem predlogu z navadno večino. To lahko vključuje spremembe prvotnega zakonodajnega predloga.

Če stališče Parlamenta ne vključuje nobenih sprememb in če Svet prav tako sprejme prvotni predlog, se lahko zakonodajni predlog sprejme.

3 PREDLOG S SPREMEMBAMI EVROPSKE KOMISIJE

Na tej točki lahko Komisija spremeni svoj zakonodajni predlog, tako da vključi spremembe Evropskega parlamenta, ki naj bi po mnenju Parlamenta izboljšale predlog in pripomogle k čimprejšnjemu dogovoru.

4 PRVA OBRAVNAVA V SVETU

Obravnava v Svetu in s tem povezano pripravljalno delo poteka istočasno kot razprava v Parlamentu. Svet lahko stališče sprejme šele po ukrepanju Evropskega parlamenta. Po tem, ko presodi o predlogu Evropskega parlamenta (s spremembami ali brez njih), lahko Svet bodisi sprejme zakonodajni predlog ali »skupno stališče«. Slednje se zgodi, če se Svet ne strinja s pogledi, ki jih je izrazil Parlament. To »skupno stališče« se posreduje Evropskemu parlamentu skupaj z utemeljitvijo razlogov za njegovo sprejetje. Komisija ob tem Parlament seznani tudi s svojim mnenjem o skupnem stališču Sveta.

Preden Svet izda končno obvestilo o skupnem stališču, se, kadar koli je to mogoče, skličejo neuradni sestanki med predstavniki vseh treh institucij, imenovani »trialogi«. Ti sestanki so namenjeni pospešitvi postopka in doseganju dogovora o paketu sprememb. Morebitni dogovori morajo biti nato odobreni tudi v uradnih postopkih.

5 DRUGA OBRAVNAVA V EVROPSKEM PARLAMENTU

Na drugi obravnavi Parlament preuči skupno stališče Sveta. Parlament lahko skupno stališče Sveta sprejme ali zavrne, s čimer se predlog bodisi sprejme ali dokončno ovrže. Parlament lahko tudi predlaga spremembe k skupnemu stališču Sveta. To stališče Parlament nato posreduje Svetu in Komisiji. Če Svet sprejme vse spremembe Parlamenta, se lahko zakonodajni predlog sprejme.

Če Svet ne sprejme vseh sprememb Parlamenta, je Parlament o tem obveščen in začne se t.i. postopek »sprave«.

6 SPRAVA IN TRETJA OBRAVNAVA

Če zakonodajni predlog v prvih dveh obravnavah ni sprejet, se začne postopek »sprave«. O stališču Sveta in spremembah Parlamenta iz druge obravnave presoja odbor predstavnikov iz 28 držav članic in enakovredno število članov Evropskega parlamenta (poslanci Evropskega parlamenta). Pogajanja potekajo med neuradnimi trialogi, na katerih sodelujejo majhne skupine pogajalcev iz posamezne institucije in Komisija v vlogi mediatorja. Komisija ima nato šest tednov časa, da doseže dogovor in pripravi skupno besedilo. Če sporazuma o skupnem besedilu ni mogoče doseči, potem akt ni sprejet. Če Spravni odbor ne potrdi skupnega besedila, se posreduje Svetu in Parlamentu v potrditev. Ko besedilo potrdita obe instituciji, sledita podpis in objava zakonodajnega predloga, ki s tem postane direktiva.

4 OZADJE DIREKTIVE O PRAVICAH ŽRTEV

OZADJE

Do nedavnega je zaščita in določitev minimalnih standardov za žrtve kaznivega dejanja v Evropski uniji temeljila na *Okvirnem sklepu Sveta Evropske unije 2001/220/PNZ z dne 15. marca 2001 o položaju žrtev v kazenskem postopku.* Okvirni sklep je določal minimalne pravice žrtev kaznivega dejanja v kazenskem postopku, vendar ni v zadovoljivem obsegu zaščitil pravic žrtev.

Stockholmski program je decembra 2009 sprejel Evropski svet. V okviru stockholmskega programa so bile Evropska komisija in države članice zaprošene, da razmislijo o tem, kako izboljšati ukrepe za zaščito, podporo in priznanje za vse žrtve kaznivih dejanj. Države članice so morale posebno pozornost nameniti žrtvam terorizma.

Junija 2011 je Svet Evropske unije sprejel Resolucijo Sveta o načrtu za okrepitev pravic in zaščite žrtev, zlasti v kazenskem postopku. Resolucija je znana kot »časovni načrt iz Budimpešte«. Priloga k časovnemu načrtu iz Budimpešte določa seznam ukrepov, ki so potrebni za razvoj in zaščito pravic žrtev v Evropski uniji. Časovni načrt določa, da sta zaradi njegove zastarelosti potrebni dopolnitev in revizija Okvirnega sklepa ter da se mora izvajati nova zakonodaja za zaščito pravic žrtev. To je vodilo v pripravo direktive o pravicah žrtev, ki je nadomestila Okvirni sklep Sveta Evropske unije 2001/220/PNZ z dne 15. marca 2001 o položaju žrtev v kazenskem postopku.

Kakšne obveznosti ima država članica po sprejemu direktive?

Po tem, ko država članica sprejme direktivo, jo mora v določenem roku (npr. tri leta od datuma objave direktive v Uradnem listu Evropske unije) prenesti v notranje pravo. Do konca izteka roka za prenos mora država članica uvesti vsaj minimalne standarde, določene v direktivi. Vendar lahko države članice uporabijo lastno presojo pri razlagi in izvajanju nekaterih določb direktive. Države članice lahko razširijo obseg pravic, ki so določene z minimalnimi standardi v direktivi.

Kako Evropska unija zagotavlja skladnost države članice?

Ko se izteče rok za prenos, Evropska unija oceni, v kakšnem obsegu je posamezna država članica izvedla ukrepe ali, po potrebi, zakonodajne predloge, da bi zagotovila skladnost z direktivo. Vsaka država članica Evropski komisiji pošlje uradno sprejeta besedila, ki jih je uporabila za izvajanje Direktive v svoji državi, Komisija pa besedila pregleda in zagotovi, da država članica deluje skladno z direktivo.

Kaj se zgodi, če moja država članica ni izpolnila svojih obveznosti do izteka roka prenosa, in kaj lahko storim jaz?

Evropska komisija se po ocenjevanju odloči, ali bo zoper državo članico sprožila postopek za ugotavljanje kršitev. To lahko vodi v tožbo pred Sodiščem Evropske unije.

Druga možnost je, da zoper svojo državo članico vložite pritožbo pri Evropski komisiji in zahtevate, da Evropska komisija zoper njo sproži postopek za ugotavljanje kršitev. S sprejemom tega ukrepa ne bodo kršene vaše lastne pravice.

Za preusmeritev na ustrezno spletno stran, sledite povezavi do spletnega mesta. http://ec.europa.eu/eu_law/your_rights/your_rights_forms_en.htm

5 VODNIK PO DIREKTIVI O PRAVICAH ŽRTEV

Kaj je direktiva o pravicah žrtev, kje se direktiva o pravicah žrtev uporablja in kakšne obveznosti ta direktiva nalaga državam članicam?

Direktiva je zakon Evropske unije, ki so ga podpisale vse države članice Evropske unije (razen Danska). Direktiva se uporablja kjer koli v Evropski uniji, kjer se zgodi kaznivo dejanje. Uporablja se tudi za vse kazenske postopke, ki se zgodijo v Evropski uniji.

Ta direktiva je začela veljati 15. novembra 2012. Od vsake države članice zahteva izvajanje zakonodaje, ki vsem žrtvam zločina zagotavlja minimalne pravice, podporo in zaščito. Žrtev bo upravičena do enakih pravic, ne glede na to, kje v Evropski uniji je bil zločin storjen, kje v EU žrtev prebiva oziroma ne glede na državljanstvo žrtve. Namen te direktive je zagotoviti, da so vse žrtve v državah članicah EU deležne enakih informacij, podpore in zaščite. Države članice morajo to direktivo v svoji državi začeti izvajati do 16. novembra 2015.

Za izvod direktive obiščite: www.eujusticia.net

Kaj pomeni »pravica do obveščenosti« in katere vrste pravic so zaščitene z direktivo?

Trenutno se vrste informacij, ki jih žrtve prejmejo o svojih pravicah, med posameznimi državami članicami razlikujejo. Direktiva o pravicah žrtev od držav članic zahteva, da zagotovijo, da žrtve po vsej EU prejmejo standardizirane informacije o naslednjih pravicah:

- pravica razumeti in biti razumljen,
- pravica do informacij od prvega stika s pristojnim organom,
- pravica žrtev ob prijavi,
- pravica do prejema informacij o zadevi,
- pravica do tolmačenja in prevajanja,
- pravica do dostopa do storitev za pomoč žrtvam,
- pravica do podpore v okviru storitev za podporo žrtvam,

- pravica do zaslišanja,
- pravice v primeru odločitve, da se pregon ne izvede,
- pravica do zaščitnih ukrepov v okviru storitev poravnalne pravičnosti,
- pravica do pravne pomoči,
- pravica do povračila stroškov,
- pravica do odločitve o plačilu odškodnine, naložene storilcu, v okviru kazenskega postopka,
- pravice žrtev s prebivališčem v drugi državi članici, • pravica do zaščite,
- pravica do izogibanja stiku med žrtvijo in storilcem,
- pravica do zaščite žrtev med kazenskimi preiskavami,
- pravica do varstva zasebnosti,
- individualna ocena žrtev, da bi ugotovili posebne potrebe po zaščiti,
- pravica do zaščite žrtev s posebnimi potrebami po zaščiti v kazenskem postopku,
- pravica do zaščite otrok žrtev v kazenskem postopku,
- usposabljanje javnih uslužbencev.

Ali direktiva v moji državi članici ustvarja nove pravice za žrtve?

To je odvisno od države članice. Direktiva določa minimalne pravice, podporo in zaščito za žrtve, ki zagotavljajo, da je zakon enak za vse žrtve v vseh državah članicah Evropske unije.

Določene pravice iz direktive so lahko že vključene v notranje pravo vaše države članice. V tem primeru bo ta direktiva okrepila te pravice, saj države članice zavezuje k njihovemu izvajanju. Za podatke o stiku z organizacijo v vaši državi članici, ki vam bo lahko pojasnila vpliv te direktive na notranje pravo vaše države, glejte hrbtno stran te knjižice.

Do katerega datuma mora država članica najpozneje prenesti direktivo v svoje notranje pravo?

Države članice morajo do 16. novembra 2015 notranje pravo spremeniti tako, da bo v njihovi državi začela veljati direktiva.

Katere države članice morajo sodelovati pri sprejetju in uporabi te direktive?

Avstrija, Belgija, Bolgarija, Češka, Ciper, Estonija, Finska, Francija, Grčija, Hrvaška, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Madžarska, Malta, Nemčija, Nizozemska, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija, Španija, Švedska, Združeno kraljestvo.

Danska je edina država, ki ni sodelovala pri podpisu te direktive, saj uveljavlja izjemo za vprašanja s področja pravosodja in notranjih zadev. Zato Danska ni zavezana k sodelovanju pri uporabi »direktive o pravicah žrtev«.

6 PRAVICE V DIREKTIVI O PRAVICAH ŽRTEV

A. PRAVICA DO INFORMACIJ OD PRVEGA STIKA S PRISTOJNIM ORGANOM

V katerih okoliščinah bi moral prejeti informacije o mojih pravicah?

Direktiva določa, da vam mora »pristojni organ« (običajno policija) ob prvem stiku z njim zagotoviti določene informacije. Upravičeni ste do naslednjih informacij:

a. o zdravstveni pomoči in drugi specialističnih storitvah za podporo, vključno z zatočišči in psihološko pomočjo;

b. o postopkih glede prijave v zvezi s kaznivim dejanjem in o vaši vlogi v v kazenskem postopku;

c. o tem, kako in pod kakšnimi pogoji lahko pridobite zaščito pred storilcem, ter o drugih zaščitnih ukrepih;

d. o tem, kdaj lahko dostopate do pravne pomoči in pravnega svetovanja;

e. o tem, kako in pod kakšnimi pogoji lahko prejmete odškodnino od storilca;

e. o tem, kako in kdaj ste upravičeni do tolmačenja ali prevajanja;

g. če nimate prebivališča v državi članici, v kateri je bilo storjeno kaznivo dejanje, morate biti obveščeni o vseh posebnih ukrepih, postopkih ali ureditvah, ki so na voljo za zaščito vaših interesov v državi članici, kjer pride do prvega stika s pristojnim organom oziroma kjer ste prvič prijavili kaznivo dejanje;

h. o postopkih za vložitev pritožbe, če pristojni organ (policija) v kazenskem postopku ni spoštoval vaših pravic;

i. o podatkih za stik osebe, s katero lahko komunicirate o svojem zadevi;

j. o storitvah poravnalne pravičnosti, ki so vam na voljo;

k. o tem, kako in pod katerimi pogoji se vam lahko povrnejo stroški, kot so potni stroški in izguba dohodka, ki ste jih imeli zaradi sodelovanja v kazenskem postopku.

Kdaj sem upravičen do teh informacij o mojih pravicah?

Do vseh zgornjih informacij ste upravičeni ob prvem stiku s pristojnim organom, ki je najpogosteje policija.

Kdo mi mora posredovati te informacije?

Informacije o vaših pravicah vam mora zagotoviti pristojni organ, s katerim vzpostavite prvi stik. Ko prijavite zločin, je pristojni organ najpogosteje policija.

V kakšni obliki morajo biti te informacije?

Informacije morate prejeti ustno ali pisno v preprostem in razumljivem jeziku. Če ste ranljiva oseba, morajo biti upoštevane vaše posebne potrebe. V nekaterih državah članicah boste od policije prejeli dopis ali knjižico, s katero boste seznanjeni s svojimi pravicami.

Kaj storim v primeru, če ne govorim jezika, v katerem prejmem informacije?

Po potrebi vam mora država članica zagotoviti tolmačenje ali prevajanje teh informacij v jezik, ki ga razumete.

B. VAŠE PRAVICE OB PRIJAVI

Kaj se zgodi, ko vložim prijavo pri pristojnem organu?

Ko vložite prijavo pri pristojnem organu, morate prejeti potrdilo o vloženi prijavi. Potrdilo mora biti v pisni obliki, vsebovati pa mora vrsto zločina ter čas in kraj zločina ter škodo, ki ste jo utrpeli. Če ne govorite jezika, v katerem prejmete potrdilo, vam mora pristojni organ zagotoviti prevod, da razumete njegovo vsebino.

Bil sem na počitnicah v Evropski uniji, ko sem bil žrtev napada, vendar imam prebivališče v drugi državi članici. Kje lahko vložim prijavo?

Če je kaznivo dejanje storjeno v državi članici, ki se razlikuje od države članice, v kateri prebivate, morajo vašo izjavo vzeti takoj po prijavi. Če prijave ne morete vložiti v državi članici, kjer je bil storjen zločin, jo lahko vložite pri pristojnem organu v državi članici, kjer prebivate. Pristojni organ mora nato prijavo nemudoma posredovati

pristojnemu organu države članice, v kateri je bilo storjeno kaznivo dejanje.

Ali so na voljo kakšni ukrepi, ki bi mi pomagali razumeti in biti razumljen s strani policije?

Vsa komunikacija z vami bi morala potekati v enostavnem jeziku, in sicer ustno ali pisno. Pri takšni komunikaciji se upoštevajo vaše osebne značilnosti, vključno z morebitno invalidnostjo ali težavami, ki bi lahko vplivale na zmožnost razumeti ali biti razumljen.

Kdaj sem upravičen do tolmačenja in prevajanja?

Če ne govorite jezika in ste zaslišani ali izprašani s strani policije ali sodnika, se vam na vašo zahtevo priskrbi brezplačno tolmačenje.

Ali me lahko pri vložitvi prijave pri policiji kdor koli spremlja?

Če zaradi učinka zločina potrebujete pomoč, da bi razumeli ali da bi se vas razumelo, vas lahko ob prvem stiku s pristojnim organom (tj. najpogosteje s policijo) spremlja oseba po vaši izbiri. Vendar za to veljajo omejitve, saj vas v primeru, če je to v nasprotju z vašimi interesi ali če to posega v kazenski postopek, ne sme nihče spremljati.

C. PRAVICA DO PREJEMA INFORMACIJ O VAŠI ZADEVI

Na kakšen način lahko prejemam informacije o katerem koli kazenskem postopku, do katerega pride na podlagi moje prijave policiji?

Brez nepotrebnega odlašanja morate biti obveščeni o vaši pravici, da lahko na zahtevo prejmete določene informacije o vaši zadevi. Zaprosite lahko tudi, da vas obveščajo o naslednjih informacijah:

- o tekočih informacijah o fazi kazenskega postopka (glede na vašo vlogo v kazenskem postopku). V izjemnih primerih vam teh informacij morda ne bodo posredovali, če lahko to vpliva na kazensko zadevo;
- o morebitni odločitvi, da se preiskava ali ne nadaljuje oziroma se konča ali da kazenski postopek proti storilcu ne bo uveden. Te informacije morajo vključevati tudi razloge ali kratek povzetek razlogov za zadevno odločitev. Zoper odločitev, da se kazenski postopek ne uvede, se lahko nato pritožite. To ne velja za odločitve porote;
- o času in kraju sojenja ter podrobnostih o obtožbah zoper storilca;
- o vsaki pravnomočni sodbi v postopku, vključno z razlogi ali kratkim povzetkom razlogov za zadevno odločitev;
- na zahtevo lahko prejmete tudi informacije o tem, kdaj je storilec izpuščen iz pripora ali je pobegnil iz pripora. Poleg tega morate biti obveščeni o vseh ustreznih ukrepih, sprejetih za vašo zaščito v primeru izpustitve ali pobega storilca. Te informacije morate prejeti vsaj v primerih, kadar obstaja nevarnost, da bi vam storilec lahko škodil.

Ali moram te informacije obvezno prejemati?

Informacij o vaši zadevi vam ni treba prejemati, če tega ne želite. Če ne želite biti obveščeni o vaši zadevi, morate o tem obvestiti pristojni organ.

Ali obstajajo kakršne koli okoliščine, v katerih bi me obvestili o zadevi, tudi če sem se odločil, da ne želim prejemati informacij o zadevi?

O zadevi boste obveščeni, če sodelujete v kazenskem postopku, npr. kot priča.

D. VAŠE PRAVICE MED KAZENSKIMI PREISKAVAMI IN KAZENSKIM POSTOPKOM

Bojim se, da bom storilca morda videl na sodišču. Ali so na voljo prostori, ki omogočajo, da se ta stik prepreči?

Da, pravico imate, da se izognete stiku s storilcem, vendar zanjo veljajo določene izjeme. Direktiva določa, da morajo imeti novi prostori sodišč ločene čakalnice za žrtve. Direktiva tudi določa, da morajo države članice uvesti ukrepe, ki omogočijo izogibanje stiku med žrtvijo ali njihovimi družinskimi člani ter storilcem. Stiku s storilcem se ne boste mogli izogniti, če je tak stik potreben zaradi vaše vloge v kazenskem postopku.

Ne želim, da drugi vedo, da sem bil žrtev zločina. Ali imam kakršne koli pravice do varstva zasebnosti?

Direktiva državam članicam narekuje, da sprejmejo ustrezne ukrepe za varstvo vaše zasebnosti, vključno z vašimi osebnimi okoliščinami. To vključuje tudi vaš slikovni material in slikovni material vaših družinskih članov, če imate posebne potrebe po zaščiti (opisane v nadaljevanju). Če ste žrtev zločina kot otrok, se vašega imena ne sme nikoli razkriti. Direktiva poskuša te ukrepe doseči s spodbujanjem medijev, da sprejmejo samoregulativne ukrepe.

Ali imam pravico do zaslišanja v kazenskem postopku?

Da, imate pravico do zaslišanja v kazenskem postopku, vendar to urejajo predpisi nacionalne zakonodaje.

Ali imam pravico do pravne pomoči?

Dostop do pravne pomoči imate samo, če imate status stranke v kazenskem postopku.

Ali imam pravico do tolmačenja in prevajanja med sodno obravnavo?

Skladno z vašo vlogo, ki jo imate v kazenskem postopku, ste upravičeni do brezplačnega tolmačenja, tolmačenje in prevajanje pa se vam zagotovi v primeru dejavnega sodelovanja na katerih koli sodni obravnavi, npr. če nastopate kot priča.

Ali sem upravičen do prevoda dokumentov?

Na zahtevo vam morajo zagotoviti brezplačen prevod informacij, ki so bistvene in pomembne za vašo vlogo v kazenskem postopku.

Na kakšen način in kdaj sem upravičen do povračila stroškov?

O tem, kako in pod katerimi pogoji se vam lahko povrnejo stroški, kot so potni stroški in izguba dohodka, ki ste jih imeli zaradi dejavnega sodelovanja v kazenskem postopku, morate biti ustrezno obveščeni. Države članice z nacionalnim pravom same določijo pogoje za povračilo stroškov.

Kdaj bom dobil vrnjeno premoženje?

Če je bilo vaše premoženje zaseženo v kazenskem postopku, vam mora biti to nemudoma vrnjeno, razen če je vprašljivo njegovo lastništvo ali če je potrebno kot dokaz v kazenskem postopku.

E. STORITVE ZA PODPORO ŽRTVAM

Kako in kdaj lahko dostopam do storitev za podporo žrtvam?

Imeli boste brezplačen dostop do podpornih storitev pred kazenskim postopkom, med njim in ustrezno obdobje po njem, glede na vaše posebne potrebe. Do teh storitev ste upravičeni, tudi če zločina niste prijavili policiji. Do teh storitev lahko dostopajo tudi vaši družinski člani.

Kdo zagotavlja storitve za podporo žrtvam?

Storitve za podporo žrtvam lahko organizirajo javne ali zasebne organizacije, ki lahko poslujejo na prostovoljni osnovi ali kot poslovni subjekt.

Kaj vključujejo storitve za podporo žrtvam?

Storitve za podporo žrtvam vključujejo seznanjanje s pravicami in vlogo v kazenskem postopku, vključno s pripravo na udeležbo na sojenju. Storitve za podporo žrtvam lahko vključujejo tudi čustveno in psihološko podporo, nasvete o finančnih in praktičnih vprašanjih, ki izvirajo iz kaznivega dejanja, nasvete o grožnji sekundarne in ponovne viktimizacije ter načinih za njihovo preprečevanje, ter zagotavljanje informacij ali napotitev specialističnim storitvam za podporo.

Ali obstajajo specialistične storitve za podporo žrtvam?

Da, direktiva določa, da so žrtvam, pri katerih obstaja neposredna grožnja ponovne viktimizacije, na voljo vsaj zatočišča ali druga ustrezna začasna nastanitev. Usmerjene storitve podpore, vključno s pomočjo po travmatični izkušnji in svetovanjem, so na voljo žrtvam spolnega nasilja ali nasilja v družini.

F. PRAVICA DO ZAŠČITE

Kaj pomeni pravica do zaščite?

Države članice bodo zagotovile, da boste vi in vaši družinski člani varni pred sekundarno in ponovno viktimizacijo, ustrahovanjem in maščevanjem. Ta zaščita vključuje tudi povzročitev čustvene ali psihološke škode.

Kdaj imam pravico do takšne zaščite?

Države članice morajo zagotoviti, da so na voljo ukrepi, s katerimi boste vi in vaši družinski člani varni pred sekundarno in ponovno viktimizacijo, ustrahovanjem in maščevanjem, vključno s povzročitvijo čustvene ali psihološke škode. Države članice morajo zaščititi vaše dostojanstvo med pričanjem ali zasliševanjem s strani organov kazenskega pravosodja. Če vam grozi fizična škoda, morajo države članice po potrebi uvesti ukrepe za fizično zaščito vas in vaših družinskih članov.

Države članice morajo vzpostaviti pogoje za preprečevanje stika med vami in storilcem, razen če tak stik zahteva kazenski postopek.

Pravico do zaščite imate tudi med kazensko preiskavo. Države članice morajo zagotoviti, da:

a. je število zaslišanj in zdravstvenih pregledov čim manjše ter da se izvedejo samo, če so nujno potrebni;

b. se zaslišanja opravijo brez neutemeljenih zamud po vložitvi prijave kaznivega dejanja;

c. vas lahko spremljata vaš pravni zastopnik in oseba po vaši izbiri, razen če je bila sprejeta utemeljena odločitev, ki temu nasprotuje.

G. POSEBNI ZAŠČITNI UKREPI

Kaj so posebne zaščitne potrebe in katere osebe so upravičene do teh ukrepov?

Vsaka žrtev se drugače sooča s travmatično izkušnjo zločina. Nekatere žrtve potrebujejo več pomoči in posledično tudi specialistične storitve za podporo, ki jim pomaga pri soočanju s travmatično izkušnjo zločina. Direktiva določa individualno oceno vseh žrtev zločina, da bi prepoznali žrtve, ki potrebujejo dodatno zaščito in imajo posebne potrebe po zaščiti.

Kako se država članica odloči, kdo potrebuje dodatno zaščito?

Velja, da imajo vsi otroci žrtve posebne potrebe po zaščiti zaradi njihove izpostavljenosti sekundarni in ponovni viktimizaciji, ustrahovanju in maščevanju.

Države članice morajo pravočasno opraviti individualno oceno za vse žrtve zločina. Pri individualni oceni, ali ima oseba posebne potrebe po zaščiti, se upoštevajo zlasti naslednji trije kriteriji:

a. osebne značilnosti žrtve,

b. vrsta ali narava kaznivega dejanja ter

c. okoliščine kaznivega dejanja.

Pri individualni oceni bi morali upoštevati tudi naslednje:

a. resnost zločina (npr. za žrtve terorističnega dejanja, organiziranega kriminala in trgovine z ljudmi);

b. motiv za zločin, vključno z diskriminacijo ali predsodki, ki se nanaša na osebne lastnosti žrtve (npr. zločin iz sovraštva ali žrtve, ki so invalidi);

c. vsakršen odnos med žrtvijo in storilcem, zaradi katerega so žrtve še posebej ranljive (s posebnim poudarkom na nasilju na podlagi spola, nasilje v odnosu z bližnjim in spolno nasilje).

Do katerih dodatnih pravic so upravičene žrtve s posebnimi zaščitnimi potrebami?

Če se za vas ugotovi, da potrebujete posebne zaščitne ukrepe, imate med zaslišanjem dodatne pravice:

- zaslišanja se izvajajo v prostorih, ki so posebej prilagojeni in zasnovani za ta namen;
- zaslišanja mora opraviti strokovnjak, ki je bil posebej usposobljen v ta namen;
- zaslišanja naj izvaja vedno ista oseba, razen če je to v nasprotju z dobrim delovanjem pravosodnega sistema;
- če ste žrtev spolnega nasilja, nasilja na podlagi spola ali nasilja v odnosih z bližnjimi, mora vsa zaslišanja opraviti oseba istega spola kot ste vi, razen če zaslišanje opravi tožilec ali sodnik;
- med kazenskim postopkom imate pravico do izogibanja vidnega stika s storilcem. Izvajati se morajo ukrepi, ki vam omogočajo izogibanje vidnemu stiku s storilcem, tudi med pričanjem. Po potrebi se lahko pričanje izvede z uporabo komunikacijske tehnologije, uporabijo pa se lahko tudi ukrepi, s katerimi se omogoči pričanje v sodni dvorani, ne da bi bili dejansko prisotni;
- pravico imate, da se izognete zaslišanju v zvezi z vašim zasebnim življenjem. Države članice morajo uvesti ukrepe za izogibanje nepotrebnemu zasliševanju o vašem zasebnem življenju med kazenskim postopkom, če to ni povezano s kaznivim dejanjem;
- pravico imate do zasebne obravnave. Treba je izvesti ukrepe, ki omogočajo, da obravnava poteka brez prisotnosti javnosti.

Ali se izvajajo ukrepi, ki me ščitijo pred prekomernimi zaslišanji in preiskavami?

Število zaslišanj in zdravstvenih pregledov mora biti čim manjše in se lahko opravijo le, če so nujno potrebni. V določenih primerih vas lahko med kazenskimi preiskavami spremljata oseba po vaši izbiri in vaš pravni zastopnik.

H. OTROCI ŽRTVE

Kakšne pravice imajo otroci žrtve v okviru te direktive?

Domneva se, da vsi otroci žrtve potrebujejo posebne zaščitne ukrepe.

Do kakšnih posebnih zaščitnih ukrepov je upravičen otrok žrtev?

Vsa zaslišanja otroka žrtve v kazenskih preiskavah se lahko avdiovizualno snemajo, taki posnetki zaslišanj pa se lahko uporabijo kot dokaz v kazenskih postopkih.

Pristojni organi morajo po nacionalnem pravu otrokom žrtvam dodeliti posebnega zastopnika, če je skrbniku otroka ali staršem onemogočeno zastopanje otroka zaradi navzkrižja interesov med njimi in otrokom žrtvijo ali če je otrok žrtev ločen od svoje družine ali če nima spremstva. Če obstaja navzkrižje interesov med starši ali skrbnikom in otrokom, ima otrok pravico do pravnega zastopnika.

I. DRUGA VPRAŠANJA

Do katerih pravic ali sodnega varstva sem upravičen, če je sprejeta odločitev, da se pregon ne izvede?

Pravico imate zahtevati presojo vsake odločitve, da se pregon ne izvede, glede na vašo vlogo v postopku.

Kako vložim pritožbo, če so bile kršene moje pravice, določene s to direktivo?

Direktiva določa, da morajo države članice žrtvam zagotoviti informacije o postopkih, ki so jim na voljo za vložitev pritožbe glede kršitve njihovih pravic pri pristojnem organu v času kazenskega postopka. Vsaka država članica sama odloči o vzpostavitvi in izvajanju tovrstnih pritožbenih postopkov.

Kdaj lahko uporabim storitve poravnalne pravičnosti?

Storitve poravnalne pravičnosti se ne uporabljajo v vseh primerih. Na voljo so samo, če je storilec priznal osnovna dejstva v zadevi zoper njega, če je ta ukrep v vašem interesu ter če vaša vpletenost temelji na vašem prostovoljnem in premišljenem soglasju. Direktiva določa minimalne standarde, ki jih je treba izpolnjevati pri zagotavljanju ukrepov poravnalne pravičnosti.

Skrbi me, da policija in druge organizacije niso ustrezno usposobljene za obravnavo mojih potreb.

Direktiva določa, da se morajo vsi strokovnjaki, ki bodo imeli stike z žrtvami, udeležiti usposabljanja, da se poveča njihova ozaveščenost o potrebah žrtev ter se jim omogoči, da žrtve obravnavajo na nepristranski, spoštljiv in strokoven način. Raven usposabljanja se določi glede na njihovo stopnjo stika z žrtvami zločina. Direktiva posebej določa, da se morajo policisti in sodni uslužbenci udeležiti tako splošnega kot specialističnega usposabljanja. Specialistično usposabljanje se priporoča tudi odvetnikom in osebam, ki žrtvam zagotavljajo podporne storitve. Usposabljanja o potrebah žrtev bi se morali udeležiti tudi sodniki in tožilci.

7 UPORABNI STIKI

Za več informacij o mreži **JUSTICIA** European Rights Network obiščite www.eujusticia.net. Spodaj so navedeni naslovi spletnih mest članskih organizacij mreže **JUSTICIA**:

Država	Organizacija	Opis
Avstrija	Ludwig Boltzmann Institute of Human Rights (1992) http://bim.lbg.ac.at/en/the-institute	Ludwig Boltzmann Institute of Human Rights (Inštitut Ludwiga Boltzmanna za človekove pravice – BIM) je bil ustanovljen kot neodvisni raziskovalni center s ciljem doprinosa k znanstvenemu diskurzu o človekovih pravicah na nacionalni, evropski in globalni ravni. Njihove raziskave temeljijo na holističnem pristopu, ki vključuje državljanske, gospodarske, socialne, kulturne in kolektivne človekove pravice, z večdimenzionalnim in interdisciplinarnim pristopom k raziskavi.
Bolgarija	Bulgarian Helsinki Committee (1992) www.bghelsinki.org	Bulgarian Helsinki Committee (Bolgarski helsinški odbor) je neodvisna nevladna organizacija, zavezana k vlaganju strateških pravdnih sporov in pravni zaščiti človekovih pravic v Bolgariji. Osredotoča se na izbrana področja, kot so diskriminacija, svoboda zbiranja in združevanja, svoboda izražanja, pravica do zasebnosti, prepoved mučenja in slabega ravnanja s strani uslužbencev organov pregona.
Hrvaška	Croatian Law Centre (HRC) www.hpc.hr	Croatian Law Centre (Hrvaški pravni center) spodbuja in krepi vladavino prava, politične odgovornosti državnih organov, učinkovitost in storilnost javnega sektorja ter udeležbo civilne družbe pri sprejemanju vseh relevantnih odločitev za razvoj Hrvaške in njeno prihodnost. Organizacija se osredotoča na zaščito človekovih pravic, posodobitev javne uprave in izobraževanje na področju prava.

Država	Organizacija	Opis
Ciper	KISA – Action for Equality, Support, Antiracism (1998) http://kisa.org.cy/home/	KISA (Gibanje za enakopravnost, podporo in antirasizem) je nevladna organizacija, ki deluje na področju migracije, azila, rasizma, diskriminacije in trgovine z ljudmi. Deluje z osveščanjem ljudi in lobiranjem, da bi vplivala na pravni kot tudi strukturni okvir, politike ter prakse na teh področjih.
Češka	League of Human Rights (LIGA) (2002) www.llp.cz	LIGA (Društvo za človekove pravice) je neodvisna, neprofitna in nadzorna organizacija, ki se osredotoča na spodbujanje spoštovanja človekovih pravic na Češkem. LIGA izvaja projekte, namenjene spodbujanju človekovih pravic otrok, invalidov, žrtev nasilja s strani policistov in žrtev zločinov iz sovraštva, ter obsojenih.
Estonija	Estonian Human Rights Centre (EHRC) (2009) http://humanrights.ee/en/	Estonian Human Rights Centre (Center za človekove pravice v Estoniji – EHRC) je neodvisna, nevladna organizacija za zagovorništvo človekovih pravic, ki si prizadeva za napredek na področju zaščite človekovih pravic v Estoniji in tujini. Svetovanja v centru EHRC se redno poslužujejo interesne skupine, kot je vlada, druge nevladne organizacije ali mediji.
Grčija	Greek Helsinki Monitor (1992) www.greekhelsinki.gr	Greek Helsinki Monitor (Helsinški monitor Grčije) je organizacija, ki spremlja, objavlja in lobira na področju človekovih pravic v Grčiji ter občasno na Balkanu. Sodeluje oziroma pogosto usklajuje nadzor grških in balkanskih medijev zaradi uporabe stereotipov in sovražnega govora. Pripravila je tudi vzporedna poročila za organe, ustanovljene z mednarodno pogodbo ZN, in specialistična poročila o slabem ravnanju, etičnih vprašanjih, verskih skupnostih in skupnostih priseljencev.

Država	Organizacija	Opis
Madžarska	Hungarian Helsinki Committee (HHC) (1989) www.helsinki.hu	HHC (Madžarski helsinški odbor) je nevladna organizacija, ki na Madžarskem spremlja izvajanje človekovih pravic, ki so zapisane v mednarodnih aktih za človekove pravice. Žrtvam kršitev človekovih pravic s strani državnih organov zagotavlja pravno obrambo in javnost seznanja s kršitvami človekovih pravic. HHC si prizadeva, da bi nacionalna zakonodaja zagotavljala dosledno izvajanje normativov človekovih pravic, ter spodbuja pravno izobraževanje in usposabljanje s področij, povezanimi z njihovimi dejavnostmi, na Madžarskem in v tujini.
Madžarska: Nadnacionalna organizacija	Open Society Justice Initiative (OSJI) (1993) www.opensocietyfoundations.org	OSJI (Pobuda za pravično in odprto družbo) je program pod okriljem Open Society Foundations (Zavoda za odprto družbo), ki je zavezan h krepitvi vladavine prava in spoštovanju človekovih pravic, manjšin ter raznolikosti mnenj. OSJI spodbuja človekove pravice ter si skozi pravdne spore, zagovorništvo, raziskave in tehnično podporo prizadeva vzpostaviti pravno sposobnost, ki bi omogočala razvoj odprte družbe.
Irska	Irish Council for Civil Liberties (ICCL) (1976) www.iccl.ie in www.eujusticia.net	ICCL (Irski svet za državljanske svoboščine) s sedežem v Dublinu, je neodvisna irska organizacija za nadzor spoštovanja človekovih pravic, ki spremlja, izobražuje in izvaja kampanje na področjih zaščite in spodbujanja človekovih pravic na Irskem. ICCL je glavni partner mreže JUSTICIA.
Italija	Associazione Antigone Onlus (1991) www.associazioneantigone.it	Antigone je italijanska nevladna organizacija, ki deluje na področju zaščite človekovih pravic v sistemu kazenskega pravosodja, zlasti v povezavi s kazenskopravnim sistemom. Antigone izvaja kampanje, izobražuje, raziskuje in nadzoruje.

Država	Organizacija	Opis
Latvija	Latvian Centre for Human Rights (LCHR) (1993) www.cilvektiesibas.org.lv	LCHR (Latvijski center za človekove pravice) je neodvisna nevladna organizacija, ki deluje na področju odpravljanja diskriminacije in sovražnega govora ter vprašanj azila, migracije in temeljnih pravic. LCHR izvaja nadzor nad spoštovanjem človekovih pravic, raziskave in analize politik, zagotavlja pravno pomoč pri vprašanjih človekovih pravic ter aktivno zagovarja spremembe.
Litva	Human Rights Monitoring Institute (HRMI) (2003) www.hrmi.lt	HRMI (Institut za nadzor človekovih pravic) je nevladna organizacija, ki deluje na področju spodbujanja odprte in demokratične družbe. HRMI spremlja situacijo na področju človekovih pravic v Litvi, zagovarja spremembe v nacionalni zakonodaji in vlaga strateške pravdne spore na področjih, kot je pravica do poštenega sojenja, pravica do zasebnosti, enakopravnosti in nediskriminacije ter pravice ranljivih skupin.
Poljska	Helsinki Foundation for Human Rights (HFHR) (1989) www.humanrightshouse.org	HFHR (Helsinška fundacija za človekove pravice) je organizacija, ki si prizadeva spodbujati razvoj kulture, ki temelji na spoštovanju svobode in človekovih pravic na Poljskem ter v tujini. Med njene dejavnosti spadajo strateški pravdni spori, nadzor in intervencije. Leta 2007 je Ekonomski in socialni svet ZN (ECOSOC) fundaciji HFHR podelil status svetovalke.
Romunija	Association for the Defence of Human Rights in Romania – the Helsinki Committee (APADOR-CH) (1990) www.apador.org	Association for the Defence of Human Rights in Romania – the Helsinki Committee (Zveza za zaščito človekovih pravic v Romuniji – Helsinški odbor) (APADOR-CH) je nevladna, neprofitna organizacija, ki želi postati vpliven in načelni udeleženec v dialogu z državnimi organi in v sodelovanju s civilno družbo. APADOR-CH se vključuje in dejavno sodeluje na področju družbenih in institucionalnih sprememb, da bi ustvarili bolj demokratično kulturo, ki temelji na spoštovanju človekovih pravic.

Država	Organizacija	Opis
Slovenija	Mirovni inštitut (1991) www.mirovni-institut.si	Mirovni inštitut je neprofitni raziskovalni inštitut, ki na različnih družboslovnih in humanističnih področjih razvija interdisciplinarne raziskovalne aktivnosti.
Španija	Rights International Spain (2010) www.rightsinternationalspain.org	Rights International Spain (Mednarodna španska organizacija za pravice) je neodvisna, nevladna organizacija, ki jo sestavljajo odvetniki, specializirani za področje mednarodnega prava. Njen glavni cilj je spodbujanje in zaščita človekovih pravic in državljanskih svoboščin skozi učinkovito uporabo mednarodne zakonodaje na področju človekovih pravic ter nacionalnih in mednarodnih mehanizmov zaščite.
Švedska	Civil Rights Defenders (1982) www.civilrightsdefenders.org	Civil Rights Defenders (Borci za človekove pravice) je neodvisna organizacija strokovnjakov, ki deluje na področju zaščite človekovih pravic, zlasti na področju državljanskih in političnih pravic, ter ki ranljivim borcem za človekove pravice zagotavlja podporo.
VB: Nadnacionalna organizacija	Statewatch (1991) www.statewatch.org.uk	Statewatch je neprofitna, prostovoljna skupina, ki združuje sodelavce iz 18 držav. Organizacija deluje na področju nadzora državnih in državljanskih svoboščin v Evropi. Eden od glavnih ciljev te skupine je zagotavljanje takšnih storitev civilni družbi, ki bi jo opogumila k razpravam in debati.

DODATNA SPLETNA MESTA:

www.victimsupporteurope.eu

http://ec.europa.eu/justice/criminal/victims/index_en.htm

OPOMBE:

OPOMBE:

OPOMBE:

Irish Council for Civil Liberties

PRVA OBJAVA OKTOBRA 2014. PONATISNJENO SEPTEMBRA 2015.

EVROPSKO MREŽO ZA PRAVICE JUSTICIA KOORDINIRA IRSKI SVET ZA DRŽAVLJANSKE SVOBOŠČINE (IRISH COUNCIL FOR CIVIL LIBERTIES) WWW.ICCL.IE. MREŽA SE FINANCIRA IZ PROGRAMA EVROPSKE UNIJE »KAZENSKO PRAVOSODJE«. PARTNERJI MREŽE JUSTICIA SO:

ASSOCIAZIONE ANTIGONE ONLUS (ITALIJA)
ASSOCIATION FOR THE DEFENCE OF HUMAN RIGHTS IN ROMANIA – THE HELSINKI COMMITTEE
BULGARIAN HELSINKI COMMITTEE
CIVIL RIGHTS DEFENDERS (ŠVEDSKA)
CROATIAN LAW CENTRE
ESTONIAN HUMAN RIGHTS CENTRE
GREEK HELSINKI MONITOR
HELSINKI FOUNDATION FOR HUMAN RIGHTS (POLJSKA)
HUMAN RIGHTS MONITORING INSTITUTE (LITVA)
HUNGARIAN HELSINKI COMMITTEE
IRISH COUNCIL FOR CIVIL LIBERTIES
KISA – ACTION FOR EQUALITY, SUPPORT, ANTIRACISM (CIPER)
LATVIAN CENTRE FOR HUMAN RIGHTS
LEAGUE OF HUMAN RIGHTS (ČEŠKA)
LUDWIG BOLTZMANN INSTITUTE OF HUMAN RIGHTS (AVSTRIJA)
OPEN SOCIETY JUSTICE INITIATIVE (MADŽARSKA)
RIGHTS INTERNATIONAL SPAIN
STATEWATCH (ZDRUŽENO KRALJESTVO)
MIROVNI INŠTITUT (SLOVENIJA)

9–13 BLACKHALL PLACE
DUBLIN 7, IRSKA

TEL. + 353 1 799 4504
FAKS + 353 1 799 4512

INFO@EUJUSTICIA.NET
WWW.EUJUSTICIA.NET

JUSTICIA EUROPEAN RIGHTS NETWORK SE FINANCIRA IZ PROGRAMA EVROPSKE UNIJE »KAZENSKO PRAVOSODJE«.